

ústavem k vážení podle zákona ze dne 19. června 1866, čís. 85 ř. zák. a neručí za správnost svého vážení v každém směru. Vážení železnici děje se výhradně za účelem řádného splnění nákladní smlouvy, a jest proto její ručení za správnost vážení omezeno účelem a obsahem této smlouvy. Použije-li strana výsledku vážení k jiným účelům, činí tak na vlastní vrub a nebezpečí. Ani z předpisu Šu 1295 obč. zák. a Šu 58 žel. dopr. ř., ani z Šu 95 žel. dopr. ř. nelze dovoditi ručení dráhy také za škody, které si strana takovým s nákladní smlouvou nesouvisejícím vlastním jednáním sama způsobí. Mezi škodou, kterou žalující firma utrpěla snad tím, že zaplatila ječmen podle váhy mylně železnici zjištěné, a mezi nákladní smlouvou není potřebné přímé příčinné souvislosti, a není jí proto ani mezi uvedenou škodou a zaviněním dráhy. Škoda takto žalující firmě vzešla nevznikla z jejího právního poměru k žalovanému eráru, pročez nemůže býti erár odsouzen k její náhradě. Zažalovaná náhrada škody může býti žalující firmě přisouzena jenom podle Šu 84 žel. dopr. ř., totiž jenom potud, pokud vzešla s k u t e č n o u a nikoliv jen fiktivní ztrátou zboží za přepravy. K důkazu této ztráty, jenž náleží žalující straně, stačí sice zjištěný rozdíl váhy na stanici zasilací a na stanici dodací, neboť podle Šu 61 (4) žel. dopr. ř. a contr. jsou dotyčné zápisy železnice v nákladním listě důkazem proti ní, tento důkaz může však býti vyvrácen protidůkazem, že vážení bylo omylné. Dráha nemůže býti činěna zodpovědnou za škodu, která skutečně nevznikla, a za zboží, jehož nepřevzala k dopravě. Ani prvý ani odvolací soud nezjišťují však skutkově, zdali ječmen ztratil za přepravy na váze. Oba soudy omezují se na tvrzení, že dráha ručí za váhu, kterou sama zjistila, a odvolací soud dokládá, že se dráze nezdařil nezvratný důkaz, že úbytek na váze nevzešel ani krádeží ani vloupáním. Tím zjišťuje odvolací soud sice skutkově, že dráha neprovedla protidůkaz, že zboží za přepravy neubýlo, nezjišťuje však, že úbytek zboží za přepravy nastal, na čemž jediné záleží. Odvolacímu soudu bylo uvážiti nikoliv, zdařil-li se eráru protidůkaz, že zboží za přepravy neubýlo, nýbrž zdali vzhledem k uvedeným protidůkazům možno pokládati za zdařený důkaz, náležející žalující firmě, totiž že se část zboží za přepravy ztratila. Nedostatek tohoto skutkového zjištění jest vadou řízení, pro kterou nelze spolehlivě rozhodnouti, zda jest erár podle Šu 84 žel. dopr. ř. povinen k náhradě zažalované škody.

Čís. 3805.

Nepřijal-li kupitel, o jehož jmění bylo napotom zahájeno vyrovnávací řízení, dodaného mu zboží, nýbrž vrátil je prodávateli, jenž je vzal pro kupitele v úschovu a přihlásil pak pohledávku z kupní smlouvy k vyrovnání, nemůže se po skončeném vyrovnání domáhati prodávatel na kupiteli proti vydání zboží zaplacení celé kupní ceny, nýbrž pouze vyrovnací kvoty.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1924, Rv II 107/24.)

Žalovaná firma koupila od žalující firmy zboží, jež prodávatelka zaslala kupitelce v září 1922. Žalovaná zboží nepřijala, nýbrž vrátila je žalobkyni, u níž zůstalo v úschově. Dne 27. února 1923 bylo o jmění

žalované zahájeno řízení vyrovnávací, v němž žalobkyně svou pohledávku přihlásila. Ve vyrovnání, jež bylo skončeno dne 4. července 1923, zavázala se žalovaná zaplatiti 25% kvotu. Žalobě o zaplacení celé kupní ceny za ono zboží proti jeho vydání procesní soud prvního stálice vyhověl, odvolací soud přiznal žalobkyni pouze 25% žalovaného penize. **Důvody:** První soudce odsoudil žalovanou firmu k zaplacení celé kupní ceny hlavně s poukazem k tomu, že by odporovalo duchu vyr. řádu a zásadě spravedlnosti, by jedna strana musela nyní plniti 100%, druhá strana však jen vyrovnanou kvotu v projednávaném případě 25%. První soudce však přehlíží, že žalující strana již plnila před potvrzením, ba i před zahájením vyrovnávacího řízení, takže dodání zboží se nestane teprve nyní. Prodávatel, který zboží ve smyslu čl. 343 obch. zák. uschovává pro kupitele, jenž s přijetím jest v prodlení, smlouvu již splnil a uschovává zboží na nebezpečí a útraty kupitele, kterému ohledně zboží přísluší právo disposiční. Jak první soudce zjistil, přihlásila žalující firma svou pohledávku ze sporného obchodu ku vyrovnávacímu řízení, v tomto řízení bylo k pohledávce též přihlíženo a proto může žalující strana dle obsahu potvrzeného vyrovnání ve smyslu §u 53 (1) vyr. ř. žádati pouze 25%.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud posoudil v podstatě věc správně po právní stránce. Názor jeho, že žalobkyně může domáhati se žalobou pouze částky připadající na kvotu určenou právoplatným soudním vyrovnáním, kdežto co do zbytku je tu nežalovatelný závazek, odpovídá § 53 čis. 1 vyr. ř. Jde tu o pohledávku, vzniklou před zahájením vyrovnacího řízení, a není důvodu, proč by toto nemělo účinku i na ni. Nezáleží na tom, že žalobkyně podle prohlášení v žalobě jest povinna vydati žalované straně zboží, jí prodané a jí nepřijaté, jež uložila pro žalovanou do úschovy u sebe. Není zákonného předpisu, podle něhož by skutečnost ta měla účinek na důsledky spojené s §em 53 čis. 1 vyr. ř. pro vymáhanou pohledávku, a je proto na věc pohlížeti tak, jakoby žalovaná strana byla zboží skutečně převzala, a dluhovala kupní cenu, přihlášenou jako pohledávku žalující strany k vyrovnávacímu řízení a v tomto uznanou. Opačný náhled nelze dovoditi ani z §u 19 vyr. ř., a to ani pro ten případ, že by byl žalobce uplatnil odpočet své pohledávky, ježto pohledávka žalované strany jako dlužníka nezáleží v peněžitém plnění. Je proto podle uvedeného zákonného předpisu započtení vyloučeno. Žalobkyně, jež spokojila se se zažalováním své pohledávky a úschovou zboží žalovanou firmou nepřijatého, nemůže míti proto výhodnějšího postavení než ostatní věřitelé žalované firmy, a týkají se proto účinky vyrovnání podle §u 53 čis. 1 vyr. ř. i jí stejně jako ostatních věřitelů.

Čís. 3806.

Nelze se **určovací** žalobou domáhati zjištění, že spolusmluvník jest povinen zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti, k jejímuž zaplacení se prý zavázal a jež byla již žalobci vyměřena.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1924, Rv II 116/24.)